

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., a JUDr. Zory Šmolkové, ve věci

žalobkyně:

Mgr. L. T.

zastoupená advokátem JUDr. Ondřejem Tošnerem, Ph.D.
sídlem Slavíkova 1568/23, 120 00 Praha 2

proti

žalovanému:

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MSK 141335/2021 ze dne 17. 1. 2022, ve věci
omezení vlastnického práva,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 17. 1. 2022, č. j. MSK 141335/2021, se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 24 578 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Ondřeje Tošnera, Ph.D., advokáta sídlem Slavíkova 1568/23, 120 00 Praha 2.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 21. 2. 2022 domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. MSK 141335/2021 ze dne 17. 1. 2022, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Český Těšín č. j. MUCT/32070/2021 ze dne 1. 10. 2021. Prvostupňovým rozhodnutím bylo dle zákona č. 184/2006 Sb., o vyvlastnění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VyvZ“) rozhodnuto o omezení vlastnického práva žalobkyně k pozemku parc. č. X v k. ú. X zřízením věcného břemene spočívajícího v právu společnosti ČEZ Distribuce, a. s., zřídit a provozovat stavbu distribuční soustavy v elektroenergetice, a to konkrétně stavbu podzemního elektrického kabelového vedení o napětí 0,4 kV (NN), uváděnou pod názvem „Český Těšín, Smetanova 429/3, NNk“ v rozsahu 12,25 m² dle geometrického plánu č. 4503-543/2020 ze dne 22. 6. 2020; dále bylo určeno, že společnost ČEZ Distribuce, a. s., je povinna zahájit uskutečnění účelu vyvlastnění prováděním stavby do 3 let od právní moci rozhodnutí a stanovena výše náhrady za omezení vlastnického práva ve výši 950 Kč.
2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že podmínky pro omezení jejího vlastnického práva nebyly splněny, neboť cíle vyvlastnění lze dosáhnout položením elektrického vedení v jiné trase. Jelikož se jedná o vedení elektrické energie ke garážím, mělo by být vedeno směrem příjezdu k těmto garážím po pozemcích p. č. XA a XB, kde je široký nevyužívaný prostor. Vedením kabelu je navíc vždy dotčen pozemek p. č. XA, který je ve vlastnictví stejné osoby, jako pozemek p. č. XB, totiž společnosti CPI BYTY, a. s. Uvedená varianta by tak zatížila jen jednu osobu. Oba tyto pozemky jsou navíc již zatíženy věcnými břemeny chůze a jízdy. Naopak žalovaným zvolená varianta zasahuje do práv dvou výlučných vlastníků a čtyř spoluvlastníků dotčených pozemků. Pozemky na žalobkyní preferované alternativní trase jsou již užívány k příjezdu k předmětným garážím. Žalobkynin pozemek je stísněn a jeho využití k položení elektrického vedení znemožní jeho další využitelnost. Nadto žalobkyně vlastní pouze jeden dům s malým pozemkem, kdežto společnost CPI BYTY, a. s., vlastní bezmála 12 tisíc bytů v různých městech. Žalobkyně na svém pozemku zamýšlí zřídit parkovací místa s přístřeškem.
3. Žalobkyně činila sporným vůbec existenci veřejného zájmu na předmětném omezení vlastnického práva, neboť důvodem pro zásah byl soukromý zájem majitelů garáží na jejich elektrifikaci.
4. Dále žalobkyně poukázala na to, že existence rozhodnutí o umístění daného vedení neprejudikuje naplnění podmínek pro vyvlastnění, a odkázala na judikaturu správních soudů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 171/2020-66 ze dne 8. 10. 2020).
5. Žalobkyně v žalobě dále uvedla, že ani na žalovaným zvolené variantě vedení nebylo vyvlastnění provedeno v rozsahu nezbytném k dosažení účelu vyvlastnění: Zatímco kabel má šířku jen několik centimetrů, vlastnické právo žalobkyně má být omezeno v pásu o šíři 2 metrů. Nelze trvale omezovat vlastnické právo žalobkyně pro přechodné činnosti, jako je uložení materiálů a skřívky při výkopu.
6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 25. 3. 2022 navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že již v napadeném rozhodnutí se odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo

1857/2011 ze dne 16. 5. 2012 vyjádřil k existenci veřejného zájmu, kdy tento může být dán i při umožnění užívání věci v soukromém vlastnictví. Navíc energetický zákon (č. 458/2000 Sb.) zakotvuje právo na připojení k distribuční soustavě. Žalovaný dále uvedl, že si byl vědom existence alternativního řešení, toto řešení však dle jeho názoru zasahuje do vlastnických práv více než jím zvolené řešení. Rozsah věcného břemene na pozemku p. č. XB ve vlastnictví CPI BYTY, a. s., činí 161 m², kdežto rozsah na pozemku žalobkyně je jen 12,25 m². Oba pozemky jsou ve vlastnictví soukromých subjektů, rozhodující proto musí být rozsah věcného břemene. Pokud žalobkyně argumentovala tím, že pozemky ve vlastnictví CPI BYTY, a. s., jsou zatíženy věcným břemenem, pak pozemek žalobkyně je rovněž zatížen věcným břemenem převisu střechy sousední nemovitosti. Předmětná stavba je umístěna v jihovýchodní části pozemku, která je již tímto věcným břemenem zatížena. Pokud se týče rozsahu vyvlastnění, toto má být dle energetického zákona učiněno k provádění stavby, a tedy dotčená plocha musí dle názoru žalovaného umožnit i výkop a položení vedení.

7. Žalobkyně v replice ze dne 31. 5. 2022 uvedla, že z rozsudku sp. zn. 28 Cdo 1857/2011 plyne, že je vždy třeba přihlížet ke konkrétním okolnostem případu, kdy Nejvyšší soud v dané věci dovodil, že veřejný zájem na zřízení přístupu ke stavbě není, byl-li pozemek nabyt už bez tohoto přístupu. Dle žalobkyně nelze jen mechanicky porovnávat výměry, ale je třeba přihlížet i k dalším okolnostem, jako je využitelnost pozemků s ohledem na stávající využití a věcná břemena či míra dotčení vlastníků. Žalobkyně dále uvedla, že její věcné břemeno jí nebrání založení staveb na pozemku žalobkyně, kdežto věcné břemeno jízdy zabraňuje jakékoli zástavbě.
8. Krajský soud rozsudkem č. j. 25 A 31/2022-37 ze dne 30. 11. 2023 napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro nepřezkoumatelnost, vytkl žalovanému, že „v projednávané věci žalobkyně tvrdila, že zásah do vlastnických práv při provedení jí navrhované alternativy bude méně intenzivní. Správní orgány se se všemi aspekty, které uváděla, nevypořádaly. Správně sice uvedly, že vlastnické právo dvou soukromých osob požívá stejné ochrany, neposoudily však míru znemožnění hospodářské činnosti na obou pozemcích. Jako zásadní důvod pro vyhovění expropriačnímu návrhu žalovaný uvedl, že rozsah věcného břemene ve variantě na pozemku parc. č. XB ve vlastnictví CPI BYTY, a. s., je mnohonásobně větší, než rozsah věcného břemene zamýšleného na pozemku žalobkyně (str. 9 nap. rozh.). Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že se jedná o 161 m² oproti 12,25 m². Uvedené výměry ovšem představují srovnání nesrovnatelných ploch. Při obou variantách by totiž po celé délce trasy vedeného kabelového vedení bylo toto vedeno po pozemcích nesouhlasících (a tedy vyvlastňovaných) osob. Za této situace je třeba porovnat celkovou délku vyvlastňovaných ploch obou alternativních tras (nikoli jen plochu na pozemku žalobkyně), a následně vyhodnotit, zda případný nepoměr mezi těmito plochami není vyvážen ostatními skutečnostmi, které žalobkyně namítá (tedy zejména míra hospodářsky škodných následků a počet dotčených subjektů). Soud připomíná, že případná hospodářská výhoda vyvlastňovatele nemá být brána v úvahu jako pro věc relevantní okolnost.“ Žalovaná se proti uvedenému rozsudku bránila kasační stížností. Nejvyšší správní soud svým rozsudkem č. j. 6 As 11/2024-26 ze dne 20. 5. 2024 ve znění opravného usnesení č. j. 6 As 11/2024-32 ze dne 27. 6. 2024 rozsudek krajského soudu zrušil, neboť dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné. Uvedl, že „správní orgány ve vyvlastňovacím řízení dostály své povinnosti odůvodnit, proč podle jejich závěrů není namístě vést alternativní trasou namítanou žalobkyní. Přistoupil proto ke zrušení napadeného rozsudku krajského soudu, který sice dospěl ke správnému obecnému závěru ohledně povinnosti správních orgánů vypořádat se s námitkou

vedení záměru po alternativní trase, tento závěr však nesprávně aplikoval na konkrétní skutkové okolnosti projednávaného případu. Nejde proto o překážku věcného přezkumu zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí krajským soudem.“

9. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl soud bez jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
10. Ze správních spisů soud zjistil, že dne 22. 4. 2021 došla Městskému úřadu Český Těšín žádost společnosti ČEZ Distribuce, a. s., o omezení vlastnického práva žalobkyně zřízením věcného břemene odpovídajícího právu zřídit a provozovat zařízení distribuční soustavy v elektroenergetice nazvané „Český Těšín, Smetanova 429/3, NNk“. Na základě uvedené žádosti bylo zahájeno vyvlastňovací řízení. V rámci tohoto řízení vyjádřila žalobkyně své námitky v podáních ze dne 7. 6. 2021 a 4. 8. 2021, které následně zopakovala a rozhojnila u ústního jednání dne 19. 8. 2021. Rozhodnutím č. j. MUCT/32070/2021 ze dne 1. 10. 2021 bylo žádosti vyhověno. Uvedené prvostupňové rozhodnutí napadla žalobkyně odvoláním ze dne 26. 10. 2021, které bylo napadeném rozhodnutím žalovaného zamítnuto. Z výpisu z katastru nemovitostí bylo zjištěno, že pozemek parc. č. XB v k. ú. X je ve vlastnictví CPI BYTY, a. s., a k jeho části váznou služebnosti chůze a jízdy, a to mj. pro parcelu parc. č. XC.
11. Podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.
12. Žalobkyně činila spornou vůbec existenci veřejného zájmu na elektrifikaci garáží, kdy měla za to, že uvedený účel je toliko v soukromém zájmu majitelů garáží. Této námitce soud nepřisvědčuje, a naopak se ztotožňuje s odůvodněním správních orgánů. Stát vyjádřil svůj veřejný zájem na co nejširším zpřístupnění elektrifikace v ustanoveních § 3 a § 25 energetického zákona. Zásadní zvýšení kvality užívání věci v soukromém vlastnictví může být v souladu s veřejným zájmem, jak správní orgány přílehlavě uvedly s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1857/2011 ze dne 16. 5. 2012. Naopak soud nepřisvědčuje analogii, kterou vede žalobkyně se závěry téhož rozsudku, dle něhož veřejný zájem na omezení vlastnického práva neshledal za situace, kdy vlastník nabytí pozemek bez přístupu a teprve následně se domáhal tohoto přístupu cestou omezení vlastnického práva jiné osoby. Analogii s nabytím neelektrifikované garáže soud neshledává, neboť elektrifikace není v dispozici vlastníků nemovitostí stejným způsobem, jako zřízení přístupové cesty, kde je třeba zajistit ze strany vlastníka zatíženého pozemku pouze jeho strpění, ale je navázána na nutnost aktivní součinnosti ze strany provozovatele distribuční soustavy.
13. Pokud žalobkyně poukázala na to, že existence rozhodnutí o umístění daného vedení neprejudikuje naplnění podmínek pro vyvlastnění, pak má v tomto nepochybně pravdu (a totéž vyslovil Nejvyšší správní soud v jí citovaném rozsudku č. j. 6 As 171/2020-66 ze dne 8. 10. 2020). Žalovaný nicméně netvrdil, že by uvedené rozhodnutí naplnění podmínek pro omezení vlastnického práva prejudikovalo. Existence tohoto rozhodnutí je pro vyvlastňovací řízení podmínkou nutnou, nikoli však postačující.
14. Žalobkyně dále namítala, že přdestřela správním orgánům variantní způsob k dosažení účelu vyvlastnění, který zasahuje v menší míře vlastnická práva dotčených osob. Uvedla, že její alternativa zatíží menší počet vlastníků, reálně omezí vlastníka méně, neboť ten je již zatížen věcnými břemeny, které mu znemožňují cokoli na dotčené ploše stavět (věcná

břemena chůze a jízdy), uvedený vlastník disponuje širokým nevyužívaným prostorem, kdežto žalobkynin pozemek je stísněný.

15. Krajský soud vychází z toho, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 11/2024-26 ze dne 20. 5. 2024 ve znění opravného usnesení č. j. 6 As 11/2024-32 ze dne 27. 6. 2024 závazně vyplývá toliko skutečnost, že napadené rozhodnutí není ve svých závěrech nepřezkoumatelné. Věcné posouzení však není kasačním rozsudkem nikterak prejudikováno.
16. Krajský soud považuje za potřebné na tomto místě k hodnocení alternativ při omezení vlastnického práva předeslat, že *„míra a rozsah omezení musí být proporcionální ve vztahu k cíli, který omezení sleduje, a prostředkům, jimiž je omezení dosahováno“* (nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 268/06 ze dne 9. 1. 2008). Povinností vyvlastňovacího úřadu je proto *„posoudit, zda je možno účelu vyvlastnění dosáhnout jiným způsobem, bez dopadu do práv vyvlastňovaného a dalších osob, nebo s dopady menšími“*, přičemž *„při posouzení existence alternativních způsobů dosažení účelu vyvlastnění je nutno, vedle proveditelnosti záměru (včetně jeho souladu s příslušnými předpisy a územně plánovací dokumentací) a míry dotčení veřejných zájmů, zvážit také rozsah újmy na právech všech dotčených osob, včetně skutečnosti, o jaké osoby se jedná. Obecně je nepochybně žádoucí zvolit variantu, která zasáhne do práv co nejmenšího počtu osob, resp. v co nejmenším rozsahu“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 171/2020-66 ze dne 8. 10. 2020). Při posuzování alternativ platí, že *„pouhá větší výhoda stavebníková nesmí být tedy vyvažována újmou osoby třetí, do jejíž vlastnické sféry se vyvlastněním zasahuje“* (rozsudek býv. čl. Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4664/22 ze dne 5. 4. 1922, publ. pod č. Boh. A 1281/1922). Je vadou vyvlastňovacího řízení, *„nevyšetří-li se, zdali také vyvlastnění jiných příhodných ploch pozemkových spojeno jest se stejnými hospodářsky škodnými následky pro vyvlastnění“* (nález býv. c. k. správního soudního dvora ve Vídni č. 331 ze dne 13. 3. 1885, publ. pod č. Budw. 2452, Popel. 104). V nedávném rozsudku č. j. 7 As 249/2022-28 ze dne 11. ledna 2024 pak Nejvyšší správní soud shrnul dřívější judikaturu ohledně posuzování alternativních variant realizace záměru z hlediska míry jejich určitosti takto (odst. 16): *„Vyvlastňovací orgány tedy nemají povinnost podrobně vyhodnotit každou v úvahu přicházející alternativní trasu (či umístění) veřejně prospěšné stavby, které se vyvlastňovací řízení týká. Jejich úkolem je však přesvědčivě zdůvodnit, z jakých důvodů nelze realizovat kvalifikovaný relevantní návrh konkrétního alternativního řešení, zvláště pak lze-li podle tohoto návrhu využít stejně dobře pozemků státu, obce, vyvlastnítele, respektive subjektů, u kterých lze presumovat zájem na vybudování dané veřejně prospěšné stavby. Nemusí se přitom nutně jednat o návrh zpracovaný formou projektové dokumentace (srov. rozsudky tohoto soudu ze dne 17. 6. 2021, č. j. 7 As 70/2021–29 a ze dne 22. 4. 2022, č. j. 4 As 375/2021–77). Požadavek na míru kvalifikovanosti návrhu by měl sledovat povahu stavby. Se zvyšujícími se požadavky na posouzení vlivu stavby na okolí (a zásah do práv) a její technické řešení souvisí i rostoucí důraz na odbornost nabízeného alternativního návrhu. Zajisté se na první pohled nabízí jiná míra odbornosti a technické dostatečnosti návrhu alternativního řešení vedení vysokého napětí (sloupů) oproti stavbě dálnice či vodního díla.“*
17. V projednávané věci žalobkyně tvrdila, že zásah do vlastnických práv při provedení jí navrhované alternativy bude méně intenzivní. Jí navrhovaná alternativa byla jednou ze dvou alternativ, s níž pracoval i sám vyvlastnitel, který však dal přednost druhé variantě, kterou následně aprobovaly i vyvlastňovací orgány. Jedná se o trasu sice delší, ale vedoucí tělesem nádvoří zatíženého služebností chůze a jízdy.

18. Soud žalobkyni v tomto bodě přisvědčuje a má zato, že znak subsidiarity u provedeního vyvlastnění není naplněn. V řízení byly předestřeny dvě varianty, které byly dostatečně určité k jejich vzájemnému komplexnímu porovnání. Správní orgány sice právně sice uvedly, že vlastnické právo dvou soukromých osob požívá stejné ochrany, neposoudily však míru znemožnění hospodářské činnosti na obou plochách. Jako zásadní důvod pro vyhovění expropriačnímu návrhu žalovaný uvedl, že rozsah věcného břemene ve variantě na pozemku parc. č. XB ve vlastnictví CPI BYTY, a. s., je mnohonásobně větší, než rozsah věcného břemene zamýšleného na pozemku žalobkyně (str. 9 nap. rozh.). Nepoměr mezi těmito plochami však je dle názoru soudu převážen ostatními skutečnostmi, které žalobkyně namítá (tedy zejména míra hospodářsky škodných následků a počet dotčených subjektů). Za situace, kdy případná hospodářská výhoda vyvlastňovatele nemůže jít k tíži vyvlastňovaného, je třeba vycházet primárně z toho, jak to které zvolené řešení omezí nesouhlasícího vlastníka. Ve variantě, kterou navrhovala žalobkyně, může být podzemní kabelové vedení vedeno v trase části pozemku, která je již zatížena služebností chůze a jízdy, a to ve prospěch pozemku, na němž stojí jedna z garáží, která má být elektrifikována. Na této části pozemku již povaha existujícího břemene vylučuje jakékoli nadzemní stavební činnosti, a proto pro vlastníka prakticky nepředstavuje žádné dodatečné omezení v možnosti realizovat své vlastnické právo. Naopak žalobkynin pozemek je toliko v nepatrné části omezen služebností převisu střechy, a míra výkonu jejího vlastnického práva by tak byla dotčena výrazněji.
19. Námitkou rozsahu omezení vlastnického práva se soud nezabýval, neboť tato otázka je bezpředmětná za situace, kdy nejsou vůbec splněny podmínky pro vedení kabelu po pozemku žalobkyně.
20. Soud proto napadené rozhodnutí dle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil. Zároveň věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žádosti o omezení vlastnického práva proto nevyhoví.
21. Protože v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, vzniklo jí v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovaného zavázal. Náklady řízení žalobkyně představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč, dále odměna za zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 117/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za pět úkonů právní služby – příprava a převzetí zastoupení, sepsí žaloby, sepsí repliky, sepsí vyjádření ke kasační stížnosti a účast u jednání podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky, pětkrát režijní paušál ve výši 300 Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky, jízdné vlakem ve výši 1 008 Kč a DPH ve výši 3 570 Kč. Celkem tedy 24 578 Kč. Soud zavázal žalovaného k jejich zaplacení žalobkyni, a to k rukám jejího zástupce podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s.
22. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje

Proti tomuto rozsudku **není** kasační stížnost přípustná. To **neplatí**, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu či je-li namítáno nesprávné řešení otázky, která dosud nebyla Nejvyšším správním soudem řešena.

Kasační stížnost je možno podat ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 16. října 2024

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu